

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Студзень 2023 года

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

**9 клас
Варыянт 2**

Заданне 1.

Слова	Прапушчаныя літары	Слова	Прапушчаныя літары
акард__ніст	эа	адаж__	ыа
__рагліфічны	іе	ак__нічны	ія
рад__хвалі	ыё	афіц__нт	ыя
канв__р	ее	лаўр__т	эа
гіг__нічны	іе	ф__летавы	ія
генерал-м__р	аё	ф__рычны	ее
__рданскі	іа	Л__польд	еа

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 2.

A4 B2 B5 Г1 Д7 Е3

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 3.

Зыходная форма	Суфікс	Вытворная форма
<i>высокі</i>	-еньк-	высокенькі
<i>высокі</i>	-ават-	высакаваты
<i>высокі</i>	-эзн-	высачэзны
<i>высокі</i>	-энн-	высачэнны
<i>высокі</i>	-озн-	высозны

За кожную пару (падабраны суфікс і вытворную форму) – 1 бал.

Заданне 4.

Прыблізны час	Часціна мовы
<i>дзесьці</i> а сёмай	прыслоўе
<i>каля</i> трыццаці секунд	прыназоўнік
<i>перад</i> шостага гадзінай	прыназоўнік
<i>дзесь</i> а пятай	прыслоўе
<i>пасля</i> трэцяга гадзіны	прыназоўнік
<i>блізу</i> двюх гадзін	прыназоўнік
<i>пад</i> восьмую вечара	прыназоўнік

За кожнае правільнае вызначэнне часціны мовы – 1 бал.

Заданне 5.

A1 B2 B3 Г1 Д1 E2

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 6.

Групы	Нумар трэцяга лішняга сказа	Тлумачэнне
I	2	У 1 і 3 сказах даданыя часткі звязаны з галоўнай пры дапамозе падпарадкавальных злучнікаў <i>што</i> , а ў 2 сказе – пры дапамозе злучальнага слова <i>што</i> .
II	2	У 1 і 3 сказах злучальнае слова выконвае сінтаксічную функцыю дапаўнення, а ў 2 сказе – акалічнасці.
III	3	У 1 і 2 сказах даданая дапаўняльная частка, а ў 3 – даданая параўнальная.

За кожны правільны радок – 2 балы (1 бал за ўказанне нумара трэцяга лішняга сказа і 1 бал за тлумачэнне).

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

Волька акінуў сумным позіткам (*сумна азірнуў*) апусцелую цырульню. Яшчэ дымілася на падлозе намочаная ў кіпні (*кіпені, вары*) сурвэтка, якую няшчасны майстар збіраўся прыкласці ў выглядзе кампрэсу да паголеных шчок не менш няшчаснага кліента. Вакол крэслаў (*крэсел*) валяліся ў беспарадку нажніцы, брытвы, пэндзлі для галення, машынкi для стрыжкі валасоў. У мыльніцах сіратліва бялела (*бялелася*) пышна ўзбітая мыльная пена.

За кожную памылку (*любога тыпу*) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

№ п.п.	Выказванне	+/-
1	“Пахне чабор” Петруся Броўкі з’яўляецца ўзорам інтымнай лірыкі.	+
2	Ямб – двухскладовая стапа з націскам на другім складзе.	+
3	Для рамантычнага адлюстравання рэчаіснасці характэрна праўдзівае ўзнаўленне жыцця, глыбокае раскрыццё чалавечых характараў, паказ іх абумоўленасці сацыяльнымі абставінамі.	-
4	Экспазіцыя, завязка, развіццё дзеяння, кульмінацыя, развязка з’яўляюцца асноўнымі элементамі сюжэта.	+
5	Мастацкая дэталі можа выкарыстоўвацца толькі ў лірычным і эпічным творы.	-
6	Санет складаецца з 16 радкоў.	-
7	Эпітэты выкарыстоўваюцца толькі ў лірычным творы.	-
8	Рытм – раўнамернае паўтарэнне, чаргаванне вершаваных радкоў, а ўнутры радкоў – націскных і ненаціскных складоў.	+
9	“Вечар” Аляксея Дударова і “Курган” Янкі Купалы адносяцца да драматычнага роду.	-
10	Проза і паэзія – роды літаратуры.	-
11	Мастацкая ідэя – галоўная думка, асноўны сэнс літаратурнага твора.	+
12	Аповесць – твор значна большы па памеры за аповяданне, сюжэт складаецца з некалькіх эпізодаў, якія ахопліваюць значны перыяд жыцця герояў.	+

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

9 клас. Комплексная работа. Варыянт 2. Даведка для журы

Заданне 9.

№ п.п.	Аўтар	Назва твора	Карціна
I	Янка Купала	“Курган”	В
II	Васіль Быкаў	“Жураўліны крык”	Г
III	Янка Купала	“Паўлінка”	Б
IV	Змітрок Бядуля	“На Каляды к сыну”	А

За кожнае правільнае вызначэнне аўтарства і назвы твора – 0,5 бала, за правільнае вызначэнне карціны – 0,25 бала.

Заданне 10.

Заданне можа быць ацэнена па трох крытэрыях: колькасць выкарыстаных слоў і словазлучэнняў (далей – словы), адпаведнасць прапанаванага тэксту дадзеным тлумачэнням, наяўнасць фактычных памылак.

<i>Колькасць выкарыстаных слоў</i>	
<i>Колькасць балаў</i>	<i>Крытэрыі</i>
2	Выкарыстаны ўсе прапанаваныя словы
1	Выкарыстана не менш за 3 словы
0	Выкарыстана менш за 3 словы

<i>Адпаведнасць прапанаванага тэксту дадзеным тлумачэнням</i>	
<i>Колькасць балаў</i>	<i>Крытэрыі</i>
2	Прапанаваны тэкст поўнасцю адпавядае адрасату, вытрыманы навуковы (навукова-папулярны) стыль выкладу
1	Прапанаваны тэкст толькі часткова адпавядае заяўленаму адрасату, маюцца нязначныя парушэнні стылёвага характару
0	Прапанаваны тэкст поўнасцю не адпавядае заяўленаму адрасату, тэкст не адпавядае навуковаму (навукова-папулярнаму) стылю

<i>Наяўнасць фактычных памылак</i>	
<i>Колькасць балаў</i>	<i>Крытэрыі</i>
2	Фактычныя памылкі адсутнічаюць
1	У тэксце маецца не больш за 2 фактычныя памылкі
0	У тэксце маецца больш за 2 фактычныя памылкі